

DE UITVAART VAN SIJMEN STROOP

DOOR

□ □ WALLY MOES. □ □

Sijmen Stroop was een oud bedelaartje. Of hij ooit wat anders gedaan had dan bedelen wist niemand zoo recht meer, evenmin hoe zijn ware naam eigenlijk luidde, want „Stroop” was maar een bijnaam. Hij had dien gekregen door de suikerzoete vleierige manier, waarmede hij om aalmoezen placht te vragen. Het heele gezicht van het oude mannetje stond in een grijnzige plooi, die een vriendelijken glimlach moest verbeelden, en de toon van zijn stem was teemerig en zeurig smeekend.

Sijmen zag er niet verwaarloosd uit, hij was een echt fatsoenlijk oud bedelaartje.

Zijn dik wit hoofdhaar was altijd kortgeknipt en zijn wangen gladgeschoren. De kale bruine pandjesjas, dien hij zeker eens ergens opgelopen had, leek van een heer afkomstig, en zijn schoenen, broek en pet waren in een redelijk goeden toestand. In de hand droeg Sijmen altijd een rooden zakdoek, waarvan de vier punten bij elkander geknoopt waren, en waarin hij brood zamelde. Hij had in de omliggende gemeenten zijn vaste dagen en zijn vaste huizen, en trok er geregeld op uit om zijn vast inkomentje op te halen. Onderweg liep hij dan nog menig extraatje op door de slimme manier, waarmede hij de menschen met z'n vleierijen overrompelde. Zat hij bijvoorbeeld even aan den weg te rusten, het toonbeeld van een onderworpen onschadelijk arm oud mannetje, en er kwam een jonge dame aan, dan nam hij met een onderdanige buiging z'n pet af, zei eerst overbeleeft goedendag, en liet er dan plotseeling met een verraste stem op volgen:

— „Dame, ik kan aan uwes zien, dat u van 't jaar nog trouwt.”

Tien tegen een, dat de jonge dame bleef staan en vroeg:

— „Zoo, kan jij dat zien?”

— „Ja dame, uwes kan me vrij geleuve, 't komp sekuur uit, wat ik zoo zie.”

En dan werd hij voor z'n goede tijding meestal met een dubbeltje of kwartje beloond.

Voor de heeren had hij weer wat anders om ze te vangen. Dan zei hij:

„As zukkers as uwes aan 't roer waren, dan hoefden arme ouwe mannen niet te loopen vragen, dat weet ik wel!”

En al kwam 't dan ook maar, omdat ze lachen moesten om z'n slimheid, of even voelden, dat er toch ook wel wat verkeerd was, de handen tastten dikwijls in de zakken om een kleinigheid aan Sijmen te geven.

Hij haalde dus zijn kostje wel op. Er hoefde dan ook niemand meer van te eten, want hij was geheel alleen op de wereld en lag thuis als kostganger bij het klokkenmakertje Roel Drup.

Dat was een klokkenmakertje zooals er alleen op armoedige dorpen te vinden zijn, zoolang die nog ongerept en wereldvergeten, onbewogen door den drukken stroom van het moderne leven, zoetjes, half wakker en al tobbede bestaan.

Roel Drup woonde in een vervallen vuil huisje op een smal binnenwegje. Het achterhuis was niet veel meer dan een hokje, en vandaar kwam men in het eenige vertrek, waar Roel met z'n vrouw en een troep kinderen woonde. Sijmen Stroop had een bedstee in het achterhuis, maar zat overdag, als hij thuis was, altijd bij de anderen in de kamer.

Men zag en hoorde dadelijk, dat men bij een klokkenmaker kwam, al was 't dan ook nog zoo'n armoedig klein klokkenmakertje, want „tikke, takke, tik, tak,” deden de oude klokken, die hier en daar aan den berookten witgepleisterden muur hingen. Die moest Roel in orde maken.

Zijn werkplaats was een tafeltje met gereedschappen, dat voor het venster stond.

De oude klokken aan den muur waren afgeleefde versleten stumpertjes, bruinzwart vettig en vergoord.

Zij spraken duidelijk van de ongewassen handen, waarmede zij misschien sinds honderd jaar waren opgewonden en aangepakt. Maar zij tikten er nog op los, alsof de een voor den ander 't niet op wilde geven, en

De Uitvaart van Sijmen Stroop.

begeleidden met hun tik tak alles wat er in het kamertje bij Roel gebeurde.

Roel had verstand van klokken en moest, die niet meer voortkonden, weer op streek brengen.

Hij had 't vak wel niet geleerd, maar z'n vader had 't ook al gedaan, en die had 't ook weer van z'n vader afgekeken, en zoo brachten de menschen hem met vertrouwen hun klokken. Zijn gereedschap op het wakkelige tafeltje zag er anders niet heel veelbelovend uit. Het leek wel uitsluitend te bestaan uit gebroken stukjes oud raderwerk, afgedankte wijzers en verroeste spijkers.

Roel was een vroolijk mannetje, dat veel van een grapje hield; als de menschen de klokken brachten, of kwamen vragen hoe het er mee stond, bleven zij meestal wat plakken, en dan verging de tijd onder luchtig gebabbel.

Vrouw Drop was daar ook best van thuis, zij tilde de dingen niet zwaar en maakte zich niet al te druk met het huishouden en met die arge wasch.

De zes kleine kinderen zagen er dan ook altijd uit, alsof water op z'n minst zoo duur als champagne was, alsof alle bandjes in huis overeengekomen waren altijd los te gaan, en alsof er heel wat meer knoopsgaten in de wereld zijn dan knopen. Men verwonderde zich, als men het vuile troepje zag, hoe die vodden van kleertjes aan de lijfjes bleven hangen. Maar de kinderen waren evenals vader en moeder vroolijk en welgemoed.

Toch was de armoede groot bij Roel Drup, en de twee gulden kostgeld van Sijmen Stroop vertegenwoordigden een groot deel van het wekelijksch inkomen, want groote rekeningen kon Roel voor zijn klanten niet schrijven, daar was zijn werk niet naar. En het weinige, dat hij vroeg, kwam lang niet vlot binnen, daar waren de klanten weer niet naar.

Sijmen was best tevreden met zijn kosthuis. Overdag ging hij meestal uit, en al was, wat de pot 's avonds schafte, ook wel wat heel schraal, hij liep gewoonlijk hier en daar nog wel wat op, en had dan, als hij thuis kwam, zooveel niet meer noodig. Hijzelf maakte nooit armoei, en Roel en z'n vrouw en kinderen waren allen even gemakkelijk

en luchthartig, zoodat zij in goede verstandhouding met elkander leefden, en geen gebrek aan elkander zagen.

Er was maar één punt, waarover Roel het soms met Sijmen aan den stok had. De oude man had er altijd een eer in gesteld niet van het armbestuur te trekken, hij hoopte tot aan z'n dood z'n broodje te kunnen ophalen, maar hij verkoos niet in een begrafenisfonds te gaan. Wat men na z'n dood met z'n lichaam deed, kon hem niet schelen; daar moesten anderen dan maar voor zorgen, hij had geen centen over voor z'n karkas, als hij er niets meer van merkte. En Roel was bang, dat het armbestuur hem voor de begrafenis zou laten opdraaien, omdat Sijmen niet tot de bedeeden behoorde. Dikwijls ging 't dus:

— „Sijmen, man, ik heb niks teuge je, as je er maar voor zorgt aan de weg te krepere, want as je 't hart hebt 't bij ons te doen, we laten je zoo legge!”

En Sijmen antwoordde met z'n grijnzenden lach:

— „Man, je doet maar net wat je zelf goed dunkt. Voor mijn part kun je me in de koesweert gooie. 't Is me karkas maar, en ik heb toch geen mins, die op me graf komt bidden.”

En daarbij bleef 't dan weer. Roel wilde er ook niet te veel van zeggen, dan mocht Sijmen eens heengaan.

Sijmen had, als hij thuis was, z'n vaste plaats achter de kachel, die zoover van den muur stond, dat hij er met z'n stoel net tusschen kon. Daar zat hij warm in den winter, met z'n voeten op de plaat en wat beveiligd voor het gedraai en gestoei van de zes kleine jongens en meisjes.

Op een winterschen dag zat Sijmen 's morgens nog op z'n plaatsje, ofschoon 't al ver over z'n gewonen tijd van vertrekken was. Met slecht weer bleef hij wel eens meer thuis, maar gauw ging hij daar toch niet toe over, en 't weer was dien dag zoo slecht niet eens.

— „Hoe is 't baas,” zei Roel eindelijk, „scheelt er wat an? Je zit daar zoo benauwd. Je hebt 't hart niet om ziek te worden en hier te sterven, hoor! Je weet hoe ik daarover denk!”

De Uitvaart van Sijmen Stroop.

„Wel nee, man,” zei Sijmen, „ik ben best, ik heb maar geen zin in loopen vandaag. Heb maar geen erg in mijn!”

Maar 't oude mannetje zag er slecht uit. Wel stond de gewone grijns op z'n gezicht, maar hij zakte zoo raar voorover, net of z'n rug 't opgaf.

— „Man, man,” zei Roel weer, „je bevalt me heelemaal niet. Als je naar je nest gaat, ga ik zoo de armmeesters waarschouwe, dat ze je weg motte halen, ik wil niet met je blijven zitten!”

Om twaalf uur bracht Kee aan Sijmen wat van de aardappels. Hij deed eerst dapper, of hij er wat van eten ging, maar de kleine jongens hadden 't wel in de gaten, het smaakte hem heelemaal niet, en al krakeelende vroegen ze:

— „Mag ik 't Sijmen? Geef 't mij maar, Sijmen.”

De bleeke snotneusjes met hun vieze ooren en zwarte handjes trokken aan 't pannetje en aan de armen van den ouden man.

— „Vreet maar op, brakkies,” zei Sijmen, „ik het geen honger vandaag. Ik het gisteren te veel en te lekker gegeten.”

— „Je bent zeker bij een van de burge-meesters op visiet geweest,” zei Roel.

Sijmen bleef den heelen dag bij de kachel zitten, de klokken tikten tik tak, en soms dommelde hij wat in.

— „Zoo'n kerel toch,” zei Roel dan tegen z'n vrouw, „wat motte we met hem, as ie sterft?”

— „Hij is zoo nog niet dood,” zei Kee, „ik zal morgen eens naar den pastoor gaan en vragen hoe we d'r mee an motte.”

Toen het tijd was om naar bed te gaan, scheen Sijmen geen moed te hebben om zijn legerstede in het achterhuis te gaan opzoeken. Hij verkoos bij de kachel te blijven zitten.

— „Je mot 't zelf maar weten,” zei Roel en kroop met z'n vrouw in de bedstee. De kinderen lagen al lang in diepe rust, en weldra snurkte het echtpaar ook.

Tik-tak-tikke-takke deden de oude klokken, en achter de kachel zat het oude mannetje. Het was pikdonker in het vertrek, en lang, lang was de nacht — tikke-takke bleven de klokken doen, oud en afgeleefd en ver-

sleten als ze waren — maar een ander tikkertje gaf het op, het hart van Sijmen Stroop bleef stilstaan. Hoe langer hoe meer helde hij aan een kant over, totdat hij op zij van z'n stoel gleeed en met een smak op den grond terecht kwam. Roel en Kee hoorden niets, en tik-tak deden de klokken.

Bij het aanbreken van den dag ontwaakte Kee het eerst Zij stootte de deurtjes van de bedstee open, en in de schemering kwam haar slordige kop met de flodderige nachtmuts voor den dag. Geeuwend stapte zij bijna heelemaal gekleed van het hooge bedstee-bankje op den grond, stommelde naar het venster en duwde de luiken open. Zij had aan Sijmen nog niet gedacht, maar toen zij zich nu omkeerde, zag zij hem liggen in het nuchtere kille ochtendlicht van den doodschen betrokken wintermorgen.

— „Gos,” zei ze, „daar leit Sijmen! 't Lijkt wel of ie 't opgegeven heeft. Nou zal je Roel hooren! Die zal te keer trekken!”

Sijmen was raar gevallen. Zijn voeten waren tusschen de kachelplaat en de pooten van den stoel beklemd, en het zag er uit, of hij, in plaats van op den stoel, tegen de pooten op zij aanzat, met z'n rug tegen den muur. Zijn oogen waren open gebleven en dezelfde grijnslach van altijd lag om zijn mond. Het was of hij plagerig lachend keek, wat ze daar wel van zeggen zouden.

— „Roel, Roel!” riep Kee, „kom gauw uit je nest, ik geloof, dat Sijmen dood is!”

— „Wel God allemachtig!” klonk 't verontwaardigd uit de bedstee, „het die lamme kerel 't me nou toch gelapt!”

Roel sprong op den grond en trok haastig z'n vrouw, die naar Sijmen toe wou gaan, achteruit.

— „Raak hem niet an, wijf, ik ga zoo naar het armbestuur. Ze zelle hem weghalen, ik wil er geen last mee hebben!”

„Motte we niet eerst de dokter laten komme, Roel?”

— „Dank je wel, hoor! Die kan 't armbestuur bestellen, ik wil nergens mee te maken hebben, 't komt maar op onze zak neer!”

De kinderen waren nu ook voor den dag gekomen en stonden met ronde oogjes naar Sijmen te kijken.

De Uitvaart van Sijmen Stroop.

— „Zoo'n rare kerel toch! Kijk, hij lacht er nog om. Zalle we 'm weer op z'n stoel zette, moeder?’

— „Jelui blijft er af, drommelsche jongens. Hij blijft leggen zooals ie leit, totdat ie weggehaald wordt!’

En daarbij bleef 't. De kinderen letten niet meer op Sijmen en waren spoedig verdiept in hun korst brood. Roel ging er op uit om met de armmeesters te spreken. Hij wist wel, dat hij bij Hannes Jorissen moest wezen; dat was de oudste, en die had het meeste te zeggen. Hannes was een oude stugge boer, waar niet gemakkelijk wat van gedaan te krijgen was. Hij stond altijd schrap, en men kon het hem aanzien, dat hij al besloten had om te weigeren, vóór hij nog wist, wat er gevraagd zou worden. Harde lijnen om den mond gaven hem iets onverzettelijks, en menig verzoek werd ingeslikt door de weinig bemoedigende wijze, waarop hij het tegemoet kwam.

Maar Roel was niet verlegen. In weinig woorden had hij den plotselingen dood van Sijmen verteld, en zijn verlangen te kennen gegeven, dat het lijk bij hem weggehaald zou worden. Voordat hij nog heelemaal uitgesproken had, viel Hannes hem al in de rede met:

„En wat hebben wij daarmee te maken? Sijmen behoorde niet tot de bedeeden. Jelui hebt van hem getrokken en kunt hem nu ook begraven. Wij zullen er geen cent voor geven.”

Roel werd woedend 't Ging dus net zooals hij voorzien had! Maar hij was niet mal en zou zich niet laten dwingen! Na een heftig twistgesprek, waarbij beide partijen op hun stuk bleven staan, trok Roel af met een zonderling dreigement.

— „Hoor eens,” zei hij, „ik geef je den heelen dag om er over te denken, maar als vóór donker door jou niet alles gedaan is, wat er gedaan moet worden, kom ik je sekuur van avond op een kruiwagentje Sijmen brengen. Rekent er op!”

Daarna ging hij naar huis en aan z'n werk. De klokken tikten tik-tak, en achter de kachel lag de oude bedelaar met den verstijfden glimlach op het gelaat.

Eenige menschen, die naar hun klokken kwamen kijken, schrikten wel wat van Sijmen, maar ze konden Roel geen ongelijk geven. — 't Zou wat moois zijn, als hij voor de begrafenis moest zorgen! Daar zouden ze ook voor bedanken! 't Was al erg genoeg, dat hij nou 't kostgeld kwijt was.

En de dag verliep zonder dat er iets gedaan werd. Zij lieten Sijmen in zijn zonderlinge houding achter de kachel liggen, en van het armbestuur kwam niemand opdagen om zich met de zaak te bemoeien.

Toen de avond gekomen was zei Roel:

— „Best, nou ga ik an de gang.”

Hij leende van een buurman een kruiwagen, dien hij midden in de kamer zette.

— „Kom Kee, kom jongens! Nou allemaal helpen!”

Sijmen was niet zwaar, en in een omme-zientje zat hij op den kruiwagen. 't Was een raar gezicht! Hij paste er net op en was zoo stijf, dat z'n kop recht overeind bleef staan.

— „Die rare kerel blijft maar lachen,” zei een van de kleine jongens, hij is zeker blij om uit rijen te gaan!”

— „Van de kou zal ie geen last hebben,” zei Roel, „maar ik zal hem toch z'n pet maar opzetten, dat staat knapper.”

En zoo vertrok Roel met z'n vrachtje. Het was heel donker buiten, zoodat hij onopgemerkt bij Hannes aankwam. Hij reed meteen door tot midden op de deel, en liet daar den kruiwagen met het lijk staan. Daarna ging hij naar de kamer, deed de deur open en riep:

— „Hei baas, hier zijn we, nou mot je maar zien wat je met je gast doet.”

Hannes zat met z'n vrouw aan den avond-disch. Hij keek verbaasd op, want hij had niet veel meer aan Roel z'n morgenbezoek gedacht; het liep den heelen dag dikwijls druk met allerlei rarigheid. Nu schrok hij toch even, omdat z'n vrouw er bij was, die weinig hebben kon. Hij stond haastig op en kwam bij de deur. Er viel een lichtstraal door den kier op de deel, juist waar Sijmen stond. De grijnzende kop met de open oogen was duidelijk te zien. 't Leek wel of het oude mannetje zelf schik in 't geval had, zoo plagerig spottend zag hij er uit. Hannes